

Prof. dr. Berta Jereb

praznuje 85-letnico

Zvonka Zupanič Slavec

Prof. dr. Berta Jereb je med najpogosteje citiranimi slovenskimi zdravniki v mednarodnem prostoru. Izjemno je ustvarjalna na področju zdravljenja rakavih bolezni v otroštvu. Letos praznuje visoki življenjski jubilej. Ob tej priložnosti bi jo radi predstavili našemu bralstvu.

Berta Jereb se je rodila 25. maja 1925 v Črnceh pri Dravogradu. Osnovno šolo je obiskovala v Dravogradu, gimnazijo pa v Mariboru. Študij medicine je začela na Dunaju med drugo svetovno vojno in ga nadaljevala v Ljubljani. Diplomirala je decembra 1950. Po opravljenem stažu je leta 1951 nastopila službo na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, čeprav si je želela zaposliti na pediatriji. Onkološki inštitut, ustanovljen je bil že leta 1938, je bil tedaj eden prvih v Evropi in je imela slovenska onkologija vodilno vlogo v tem prostoru. Leta 1955 je Berta Jereb opravila specialistični izpit iz **radioterapije** in postala **prva radioterapevtka** pri nas. Leta 1958 je bila postala asistentka na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Na Onkološkem inštitutu in Medicinski fakulteti je delala do leta 1961. Potem jo je pot vodila v tujino. V letih 1961–1973 je delovala v **Stockholmu** kot radioterapevtka v *Radiumhemmetu, Karolinska Sjukhuset*, od leta 1967 pa bila vodja oddelka za nuklearno medicino, maligne bolezni otrok in malignome endokrinih organov. Leta 1973 je zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Prognostic aspects of nefroblastoma* na znameniti univerzi *Karolinska Institutet* in še v istem letu postala docentka. Od septembra 1973 do marca 1975 je v New Yorku delovala kot radioterapevtka in svetovalka za klinično raziskovalno delo v bolnišnici *Sloan-Kettering Memorial Hospital*. Leta 1975 se je prvič vrnila na **Onkološki inštitut v Ljubljano** in nastopila službo kot strokovni **pomočnik direktorja** in bila imenovana za **izredno profesorico** radioterapije in onkologije. Funkcijo je opravljala do avgusta 1977, ko se je vrnila v ZDA in v bolnišnici *Sloan-Kettering Memorial Hospital* ostala do aprila 1984 kot vodja pediatrične in oftalmološke radioterapije. Leta 1980

je postala izredni profesor za radiološko onkologijo na univerzi *Cornell* v New Yorku.

Od leta 1984 do 1990 se je na Onkološkem inštitutu v Ljubljani ukvarjala s **pediatrično onkologijo** in se maja 1990 upokojila. Leta 1993 je bila imenovana za **redno profesorico radiološke onkologije** na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Skupaj s kirurgom prof. U. Ericsonom in pediatrom A. Aströmom je na Švedskem v 60. letih osnovala **otroško onkologijo** kot samostojno stroko. Bila je med ustanovnimi člani združenja *Société Internationale d'Oncologie Pédiatrique* ter predsednica od leta 1976 do leta 1980, od takrat dalje pa članica v raziskovalni skupini študije za **nefroblastom**. V Sloveniji je skupaj s prof. dr. Majdo Benedik postavila temelje otroški onkologiji in povezala Pediatrično kliniko in Onkološki inštitut v mednarodne študije.

Predavala je na Karolinski univerzi v Stockholmu kot redni docent, na Cornell univerzi v New Yorku kot izredni profesor, tudi na državni univerzi v New Yorku (*State University of New York*) ter drugih univerzah v ZDA (*Stanford University, Berkley University*). Kot izredna in potem redna profesorica je predavala tudi na Medicinski fakulteti v Ljubljani in na več kot 70 mednarodnih kongresih. Večkrat je predavala v Evropski šoli za pediatrično onkologijo o **nefroblastomu**, nazadnje septembra 1996. Prispevala je lastna poglavja v več ameriških in slovenskih znanstvenih knjigah in učbenikih.

Leta 1986 je prof. Jerebova uvedla ambulanto za pozne posledice zdravljenja raka v otroštvu na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, pri čemer je takrat bila Slovenija med prvimi v svetu, če ne že prva. Tako idealnih možnosti za tak projekt, kot jih ima majhna država Slovenija, nimajo praktično nikjer, je prepričana prof. Jerebova. Program »Pozne posledice zdravljenja raka v otroštvu« Ministrstvo za znanost financira od leta 1993 in ga še vedno vodi prof. Jerebova. Zadnji dve leti se je program razširil še na vse, ki so zboleli pred 30. letom starosti. Dragoceni rezultati preiskav obolelih za rakom v otroštvu so ob dolgoletnem spremljanju pokazali potrebo po doživljenjskem spremljanju vseh rakavih bolnikov. Posebno danes, ko se v zdravstvu programi krčijo in se omejujejo vlaganja, je

pomembno vedeti za ta program. Zaradi potreb po rehabilitaciji bivših bolnikov je prof. Jerebova leta 1996 ustanovila Fundacijo Mali Vitez, ustanovo za pomoč preživelim raka-vim bolnikom, ki so oboleli v otroštvu.

Cenjeni jubilatki iskreno čestitamo k življenjskemu prazniku in ji želimo še veliko ustvarjalne moči in zdravja.

Literatura:

1. Zupanič Slavec Z. Berta Jereb : zdravnica radioterapevka onkologinja (1925): velika botra otroške onkologije. In: Brun N, Remic M, Bergant E, ur. Znameniti Slovenci. Ljubljana: Forma 7; 2000. Str. 108–109
2. Šuštar N. Pogovor s prof. dr. Berto Jereb, 1999. Arhiv Inštituta za zgodovino medicine MFUL.